

над пролетаріатом, закріпостити його підприємне життя, зробити його вічним рабом буржуазії. — Кляса проти кляси!

І соціалізм тільки й робить, що показує всему світові сю завзяту боротьбу і кличе кожного пролетаря до неї, котри кинуть всюди, де біднота росте тоді, коли росте багатство, де панує наємна праця, де з фабричних коминів виходять хмари чорного диму і залізницї вивозять даліше стоси продукту. Соціалізм показує світові на розпучливу боротьбу, в котрій сотки тисяч гинуть не замінною смертю, в котрій до сего часу побідителем був все той, хто вийшов з кращою зброєю. А краща зброя до сего часу була в буржуазії. Вони злучились в одну силу кровонийців, зєднали кругом царські влади, володіють великим багатством, купують собі науку. Вони свідомо думать робочий народ, пишуть йому ті закони, яким він мусить повинуватись, відбирає у него самих здорових людей гонить в касарні і робить їх його катми і кримінальними сторожами. Буржуазія зорганізована і свідомо веде свою класову боротьбу із силою праці і пролетаріатом, котрий несвідомо під впливом сумного почуття, рветь ся освободитись від свого ярма і насилля.

І соціалізм говорить пролетаріатові: не для того я прийшов, щоб вести тебе по моїй дорозі, по котрій ти вже незаметно прямуєш, але щоб показати тобі кінечну точку тої дороги і допомогти перейти можливо скорше і з меншими жертвами. Ти повинен зрозуміти самого себе, зрозуміти існування твого положення, зміст тої боротьби, котру веде твоє єство проти чинного ладу. Не чужим заїзним являюсь я тобі, а лише кидаю лучі яркого світла на твою дорогу і освічую тобі твою будучність. Призв'яй, що ти у ворожій ста-